

VICENT WENCESLAO QUEROL I CAMPOS.

[del Llibre: *Bétera 1880-1899: evolució urbana i elements històrics*, de Joan M. Pons Campos, 2008, pp-191-194]

Poeta i funcionari (València 1836-Bétera 1889). Llicenciat en dret a la Universitat de València el 1860, ocupà càrrecs diversos a l'empresa de ferrocarrils d'Almansa a València i Tarragona. El 1877 s'instal·là a Madrid en convertir-se en Cap de Tràfic de la *Compañía de Ferrocarriles de Mediodía*.

La seua producció literària va passar per dos moments ben diferents. Així, en un primer instant, Querol va mostrar preferència per la tendència *romàntica*, omplint els seus versos de motius patriòtics, historicistes, etc., mentre que a la segona etapa la poesia canvià per a exposar signes intimistes i familiars. Va ser membre fundador de la societat literària *La Estrella* i poc després, el 1856, es donava a conèixer com a poeta davant l'Acadèmia de Sant Carles, llegint el *Canto épico a las Bellas Artes*. Sent secretari de la revista d'esta Acadèmia, el 1872 era anomenat "*Mantenidor dels Jocs Florals*" de Barcelona –i President de la mateixa el 1885–, amb un famós discurs poètic, *Pàtria, Fides, Amor*. Dos anys després seria elegit president del *Ateneo Científico de Valencia*. El 1882 participà com jurat en el certamen literari de Barcelona amb motiu del mil·lenari del monestir de Montserrat. Tot i que va escriure indistintament en valencià i en castellà, la seua expansió en versió castellana va ser molt més pròdiga i ben coneguda pels literaris coetanis, fins a ser considerat posteriorment con un dels millors poetes realistes de la literatura castellana del segle XIX. La major part de la producció de Querol està dispersa en revistes i diaris tan a nivell regional i estatal. Traduí al castellà obres d'Horaci, Virgili, Byron, Victor Hugo i d'altres autors famosos. Va ser el 1877 quan publicà un volum de poemes, *Rimas*, escrites en castellà, amb alguns en llengua materna, i el 1891 altre pòstum.

Amic d'Aguirre des de la tendra joventut, li agradava passar grans temporades a la *Caseta-blanca* on gaudia de passejades pel poble, de participar a les trobades literàries i de fer llargues excursions per la contrada.

En la seua poesia trobem de forma reiterada al·lusions i recordatoris a eixa casa, a la tranquil·litat que es respirava, capaç d'animar el seu esperit.

Ací tenim este exemple:

*“...una alquería blanca,
del cerro en la aromosa falda,
era mi albergue, que ceñían en torno
un huerto al pie, y dos parras por guirnaldas”*

O esta estrofa que la refereix de forma directa, apareguda a unes de les seues rimes titulada “A la Caseta Blanca”, el 1875:

*“Salve, mansión de paz, dulce retiro
donde el humano espíritu se crece
y al corazón sus penas adormece
el pensamiento en su invariable giro...”*

Molt bé coneixia Querol Bétera i la seua gent, com es pot apreciar a través de dos fragments poètics que inserix en les cartes que enviava al seu amic Aguirre, on exposa les ànsies de tornar-hi i gaudir del lloc:

*“Bétera me verá, me verá el cura,
allá en el coro de la iglesia oscura;
me verá el sacamuelas distinguido,
Talma injerto en barbero,
a quien la envidia relegó al olvido,
me verá el estanquero,
en el caso sensible
en que tú no nos brindes
con algún buen tabaco “fumestible”
cosa, en verdad, de que jamás prescindes...”*

*“Bétera me verá, me verá el cura
y en la cocina en que el candil fulgura
mientras ardan las haces de sarmientos
de extrañas tierras los alegres lances
y de la propia los sabrosos cuentos
nos diremos en prosa y en romances:
¡oh vino beterano y veterano
que al dulce sueño olvidar obligas!
¡oh racimos guardados del verano
colgados de las vigas!...”*

El poeta va ser també autor d'unues rimes dedicades a la verge del *Amor Hermoso* de la capella que Aguirre va fer construir a la Caseta-blanca.

Després de participar d'un congrés d'empreses ferroviàries a París, organitzada amb motiu de l'Exposició Universal, va tornar a Madrid molt esgotat havent de guardar llit. No encertant els metges la raó exacta de la seua malaltia, la família va decidir dur-lo a València i d'ací s'acordà que el malat passés una temporada de repòs en la Caseta-blanca, respirant aire pur, cuidat

per les seues germanes, Carmen i Peregrina, i rebent totes les atencions per part de la família d'Aguirre. Lluís Guarnier, a través del biògraf de Querol, Gómez de Mazparrota, ens explica cómo va succeir el darrer dia de la seua vida:

“el poeta es va alçar el dia 23 d'octubre [1889] com de costum, s'afaità per sí mateix, es sentia més fort, i, després d'un passeig, s'assentà a una butaca i, mirant el paisatge per la finestra, es quedà adormit. De sobte es va despertar en mig d'un deliri, pronunciant freses en francès, record del seus discursos; dient versos incoherents sobre Porta-Coeli, cridant a les seues germanes, demanant-li's que el duguessen flors per a rebre a les seues amistats... I quan elles tornaren amb les flors, tan sols les pogué dir: “veniu, aprobeu-vos, abraceu-me”.

I abraçant a ses germanes, mentre les flors queien ja com sobre sa tomba, amb l'obsessió del treball i la poesia, exhalà el poeta son darrer sospiri, rodejat de tot quant amà en la vida com ell mateix havia dit de manera premonitòria.”